

A BALATON ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 2018.

BALATON ÓVODA
1055 Budapest, Balaton utca 10.
Tel: 312 1415
OM azonosító:034328
e-mail: balatonovi@gmail.com
www.balatonovi.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR
2. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI
3. A BALATON ÓVODA TÖRTÉNETI BEMUTATÁSA
4. AZ ÓVODA KÖRNYEZETE
5. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI ADOTTSÁGAINK
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI
  - 6.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK
PEDAGÓGUSKÉP
DAJKAKÉP
PEDAGÓGIAI MUNKÁT SEGÍTŐK KÉP
  - 6.2. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK
  - 6.3. GYEREKKÉP
  - 6.4. ÓVODAKÉP
7. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLJAI
8. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELADATAI
  - 8.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA
  - 8.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, A SZOCIALIZÁCIÓ
  - 8.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI
  - 9.1. JÁTÉK
  - 9.2. VERS, MESE, DRAMATIKUS JÁTÉK
  - 9.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC
  - 9.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA
  - 9.5. MOZGÁS
  - 9.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, VÉDELME
  - 9.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK
  - 9.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS
  - 9.9. A GYERMEKEK MEGISMERÉSÉT ÉS FEJLESZTÉSÉT, A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSÉT SZOLGÁLÓ DOKUMENTUMOK
10. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK
11. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE, FELADATOK
  - 11.1. CÉLOK
  - 11.2. FELADATOK
  - 11.3. FEJLESZTÉS, DIFFERENCIÁLÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS
12. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI
13. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI, JELES „ZÖLD NAPOK”
14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI
  - 14.1. CSALÁD-ÓVODA
  - 14.2. ÓVODA-BÖLCSŐDE
  - 14.3. ÓVODA-FENNTARTÓ
  - 14.4. ÓVODA-HATÁRON TÚLI MAGYARNYELVŰ INTÉZMÉNYEK
  - 14.5. ÓVODA-ISKOLA
  - 14.6. ÓVODA-PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT INTÉZMÉNYEI
15. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK
16. ÉRVÉNYESSÉGI ZÁRADÉK
17. IRODALOMJEGYZÉK

1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Pedagógiai programunk készítése során az alábbi jogszabályokat vettük figyelembe:

- Alapító okirat 71/2014. (III. 13.) BLÖ. Határozattal
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A 2011. évi CXC. törvény végrehajtási rendeletei:
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet 1.számú melléklet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- *Kiegészítés az 35/2014 (IV.30) EMMI rendelet*
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- *Oktatási Hivatal: Önértékelési kézikönyv óvodák számára*
- *Országos tanfelügyelet. Kézikönyv óvodák számára*
- *Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez. Második javított változat*
- *Kiegészítő útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez. Óvodai nevelés Negyedik, javított kiadás*
- A Balaton Óvoda szabályozódokumentumai
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Alapprogram módosításáról

2. AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény hivatalos elnevezése:

BALATON ÓVODA

Az intézmény pontos címe telefonszáma:

H-1055 Budapest, Balaton u. 10.

Telefon: 06-1-312-1415

balatonovi@gmail.com

www.balatonovi.hu

Az intézmény fenntartója, címe, telefonszáma:

Belváros –Lipótváros, Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata

H-1051 Budapest Erzsébet tér 4.

Telefon: 06-1-872-72-72

Az intézmény alapító okiratának törzskönyvi azonosító száma, kelte:

678618, 2014. március

OM száma: 034328

Az engedélyező szerv neve:

Belváros –Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata

Képviselő testülete

71/2014 (III.13.) B-L. Ö. határozatában

Az intézmény vezetője, a program benyújtója:

Nagy Judit

3. A BALATON ÓVODA TÖRTÉNETI BEMUTATÁSA

Óvodánk épülete 1897-ben készült el, és első volt az V. kerületben, amit erre a célra építettek. A maga korában ez az épület modernnek számított. Az elmúlt évtizedek során többször került sor átépítésre, módosításra, de a száz évvel ezelőtti tervezés és építkezés időtállóan bizonyult, feladatait a mai napig teljesíti.

Óvodánk mindig népszerű volt a környéken, szívesen hozták ide a szülők a gyermekeiket, sőt generációk járnak vissza. Folyamatosan magas gyermeklétszámok jellemezték a csoportokat. Kezdetben 2 csoport indult 45 gyermekkel és 2 óvónővel, de 1950-től már 160-ra nőtt a gyermekek száma és velük 11 óvónő dolgozott.

A demográfiai csúcsok idején a tornaszobában is óvodai csoport működött (az 5. csoport). Ebben az időszakban már természetes volt, hogy minden csoporthoz 2 óvónő és 1 dajka tartozott. A dajkák munkájában folyamatos minőségi változás tapasztalható, a takarítási feladatokon túl egyre jobban bekapcsolódnak a csoportok életébe, az óvónők közvetlen segítőivé válnak. Dajka szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkeznek.

Az 1950-1960-as években a két óvodai központi szabályozó dokumentum „Az óvodai foglalkozások” című módszertani levél, 1953 és a „Nevelőmunka az óvodában - Útmutatás óvónők számára „alapján:

előtérbe kerül a napirend pontos betartása, a napi 2 kötelező foglalkozás, még él a szombati munkarend;

az évtized végén elindulnak a próbálkozások, kísérletek, kezdeményezések, amelyek a megújulás irányába mutattak.

Óvodánk nevelőmunkájában az 1960-as évektől kezdődően hangsúlyt kapott a népi hagyományok újjáélesztése, szívesen alkalmaztuk a népművészeti elemeket.

Az 1971-es Óvodai Nevelési Program új nevelési elveket és gyakorlatot körvonalaz az ország valamennyi óvodája számára:

a játék, mint a gyermek alaptevékenysége előtérbe kerül;

az önkiszolgálás, mint az önállóság, a gyermeki aktivitás, önérvényesülés egyik alapjaként működik.

Az 1980-as években folytatódott az új és kialakuló óvodai nevelési program előkészítése. Rendszeressé vált a fővárosi óvónőképző hallgatóinak szakmai gyakorlata óvodánkban. Szakmai kiadványsorozatot készítettünk környezetismereti és matematikai nevelés témakörben.

Az 1990-es évek végén megjelent az új óvodai alapdokumentum: „Az óvodai nevelés programja” (1989). Ez az 1971-es program továbbfejlesztett változata volt, amelyben előtérbe került a kötetlenség, a gyermekek igényeihez közelítés, a játékidő kibővítése, az óvónői modell megerősítése. A család és az óvoda kapcsolatának nyitottabbá tétele, az együttműködés mélyebb és tartalmasabb formái, vegyes csoportok működtetése, a folyamatos napirend.

Napjaink dokumentumai

„Óvodai nevelés országos alapprogramja” a kétszintű szabályozás első szintje a központi szabályozó. A részletes, már az egyes óvodák helyi sajátosságait tükröző programok erre épülnek.

A Balaton Óvoda mindenkori vezetése kezdeményezője volt a pedagógiai megújulásnak. Támogatta a korszerű szakmai ismeretek megszerzését. Elismerte, hogy a megszerzett tudás birtokában szabad kezdeményezési lehetőséget kell adni az óvodapedagógusoknak, megkövetelve azt, hogy elemzéseket elvégezve, következtetéseket levonva kell a további terveket elkészíteni, ösztönözve az óvodapedagógusokat arra, hogy egy-egy szakterületen mélyüljenek el, szerezzenek minél több ismeretet, próbálják ki magukat ebben, adják tovább kollégáiknak ezeket a tapasztalatokat.

Az épület felújítása, bővítése (1997-2009)

1999-ben indult meg az óvoda bővítése és átalakítása.

Az udvar felőli épületrész - ráépítéssel - egy emelettel bővült, a tetőtér beépítése is megvalósíthatóvá vált. Itt ki lehetett alakítani egy nagy tornatermet és egy logopédiai szobát. Erre a szintre került a nevelői szoba, valamint a szertár, egy raktár, egy fejlesztő szoba, a felnőttek öltözője és fürdőszobája. Ez a bővítés és átalakítás megszüntette a földszint zsúfoltságát, és kulturált környezetet biztosított az óvoda minden dolgozójának. A higiénés követelmények a lehető legmagasabb szinten valósulhattak meg.

Az udvar az egyik legnagyobb büszkeségünk. Ennek felújítása, játékeszközökkel és tornaszerekkel történő bővítése, az elkopott szerek pótlása folyamatos feladat volt, majd 2006-ban gyökeres változáson ment keresztül.

Balesetmentes burkolat és az Európai Unió elvárásoknak megfelelő játékeszközök kerültek ide. Megtörtént a tűzfalak gondos felújítása is, és az udvari növényzet telepítése.

Intézményünket 2009-ben a fenntartó bővítette: a csoportok számát eggyel növelte. Az épületben az alábbi bővítés és átszervezés történt:

- nevelői szoba
- csoportszoba
- gyermek és felnőtt öltöző
- konyha-étkező
- könyvtárszoba

2012. októberétől az intézményben jelentős, gazdasági és környezet tudatos beruházás történt. Régi kazánunkat, egy energiatakarékos-távvezérlésű váltotta. 2014 tavaszán intézményünk pincéjében történtek átalakítások, gazdagodtunk egy sóbarlanggal, ami a gyermekek egészségének megőrzését támogatja. Ugyanebben az évben az óvoda udvara öntött gumiburkolatot kapott, nagyban segítve a balesetek megelőzését. A csoportszobák burkolata, bútorzata felszereltsége megújult.

4. AZ ÓVODA KÖRNYEZETE

Óvodánk a Belvárosban található, annak előnyeivel és hátrányaival együtt.

Innen jól megközelíthetők a különböző ismeretszerzésre alkalmas múzeumok, könnyen elérhető számunkra a Margitsziget – csodálatos természeti adottságaival – valamint a Városliget, az Állatkert, amelyek mind segítséget jelentenek a nevelőmunkánkban.

Hátrányos helyzetünket a levegő szennyezettségében látjuk, a zajos, zsúfolt, poros utcák közt élő óvodásaink távol vannak a nyugalmat árasztó természettől, így életük része a stressz is.

A szülők nagy része értelmiségi, vállalkozó vagy köztisztviselő. Kisebb hányaduk fizikai munkás. A családok többsége a Belvárosra jellemző kisebb-nagyobb mértékben felújított többemeletes házakban lakik, amelyekben tágas szobák és helyiségek találhatóak. Nem egy család ezzel szemben szűk lakótérben él, néha több generáció is előfordul egy háztartásban.

Saját kerttel rendelkező család alig akad. Ebből adódóan a gyermekek mozgásigényének kielégítésére sokszor nincs mód, vagy csupán a közeli, de rossz levegőjű játszótereket használják.

Az sem ritka, hogy az otthoni mozgásszegény környezetben a TV-készülék és a számítógép előtt töltik délutánjaikat, estéiket.

5. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI ADOTTSÁGAINK

Dolgozói létszám adatok

Dolgozók	Létszám adatok	
Óvodapedagógusok száma	11 fő	
Gyógypedagógus	1 fő	
Dajkák száma	7 fő	
Egyéb segítő munkatársak	Óvodatitkár	1 fő
	Pedagógiai/Gyógypedagógiai asszisztens	3+1 fő
	Kertész-karbantartó	1 fő
Külső segítő szakemberek	Logopédus	1 fő
	Gyermek pszichológus	1 fő
	Védőnő	1 fő

Nevelőtestületünk képzettségi és szakképzettségi mutatói

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Főiskolát végzett pedagógusok száma	11 fő
Gyógypedagógia diplomával	1 fő

Tárgyi adottságaink

Helyiség funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszobák száma	5	Korszerű, esztétikus, gyermekbarát. Külön-bejáratú
Gyermek-öltöző	2	Jelekkel ellátott, igényeknek megfelelő öltözőszekrényekkel
Tornaterem	1	Számos mozgásfejlesztő eszközökkel
Logopédiai foglalkoztató	1	Megfelelő fejlesztési eszközökkel
Fejlesztő szoba	1	Részképességeket fejlesztő, mozgást fejlesztő eszközökkel berendezett
Nevelői szoba / könyvtár	1	Célszerű berendezéssel és felszereléssel folyamatosan bővített kölcsönözhető könyvtár állománnyal, Internet hozzáférési lehetőséggel
Irodahelyiségek	2	Számítógépekkel, telefon, fax, fénymásoló és Internet hozzáférhetőséggel
Játék és egyéb tároló helyiségek	2	Szűkösön de praktikusán biztosítva a tárolást
Tálalókonyha és hozzá tartozó helyiségek	1	A HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezéssel és működéssel/ipari mosogatógéppel
Udvar	1	Számos mozgásfejlesztő játékkal, (E U.-s szabvány szerinti) terasszal és fedett színnel
Gyermekmosdó helyiségek	5	ÁNTSZ előírásoknak megfelelő
Felnőtt mosdó helyiségek	5	ÁNTSZ előírásoknak megfelelő
Szülői mosdó helyiség	1	ÁNTSZ előírásoknak megfelelő
Felnőtt öltöző	2	ÁNTSZ előírásoknak megfelelő
Könyvtár	1	Megfelelő berendezéssel

A játékeszközök, berendezési tárgyak funkciójában, minőségben és mennyiségben egyaránt megfelelnek az eszköz és felszerelési jegyzékben szereplő előírásoknak.

Foglalkoztató szobáink és helyiségeink berendezése sajátosan igazodik nevelési programunk cél- és feladatrendszeréhez. A többnyire mobilizálható bútorok lehetőséget teremtenek a kis és nagy terek szükség szerinti kialakítására. A rendelkezésünkre álló egyéb eszközeink és felszereléseink - melyek a játékos tanulást is segítik - megfelelő színvonalú munkánk fontos feltételei. A külső környezet célszerű és esztétikus továbbfejlesztése az elkövetkezendő évek további feladatainak egyike.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1. Személyi feltételek

Pedagóguskép

Óvodapedagógusainktól az alábbi személyiségjegyek, képességek az elvártak:

- gazdag, sokszínű módszertani kultúra;
- a sokoldalú kapcsolatépítésre való törekvés igénye és képessége;
- összehangolt, nyugodt nevelőmunkát segítő attitűd;
- nagyfokú gyermekszertet, szociális érzékenység, empátia;
- példaadásból adódó hitelesség;
- mentális teherbírás, fejlett problémamegoldó készség, környezettudatosság;
- felnőtt-gyermek, felnőtt-felnőtt kapcsolataiban hitelesség;
- kapcsolatai kölcsönös megértésen alapulnak;
- olyan fejlett kommunikációs képességgel bírjon, amely lehetővé teszi a szülőkkel való együttműködést;
- kreativitás és önfejlesztő képesség;
- kompetencia alapú nevelést támogató szemlélet,
- esélyegyenlőséget teremtő, hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd,
- a szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK fogadásakor magatartását az elfogadás, nyitottság, a tolerancia, empátia, hitelesség a kezdeményezőkészség jellemezze.

Törekedjen a gyermekek ellátásához szükséges speciális eljárásokat, módszereket megismerni, a szakemberekkel együttműködni.

Az integrált nevelésben, fejlesztésben magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességek elérésére törekedjen.

Dajkakép

Dajkáinktól az alábbi személyiségjegyek, képességek az elvártak:

- gyermekszerető viselkedés,
- személyi gondozottság,
- mintaértékű kommunikáció
- a gyerekkel, a szülővel és munkatársakkal való kapcsolatára a tapintat, az elfogadás legyen jellemző
- a titoktartás képessége, mellyel a tudomására jutott pedagógiai információkat kezeli,
- udvarias, etikus magatartás

Az KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK fogadásakor magatartását az elfogadás, a tolerancia, empátia jellemezze.

Pedagógiai munkát segítők kép

Pedagógiai munkát segítőtől az alábbi személyiségjegyek, képességek az elvártak:

- Gyermekszerető viselkedésével, személyi gondozottságával, kommunikációs és beszédmintájával hasson az óvodás gyerekek fejlődésére.
- Tisztelje a gyereket, a szülőt.
- A gyermekekkel, szülőkkel, munkatársakkal szemben tanúsítson udvarias, etikus magatartást.
- Kapcsolataira a tapintat, az elfogadás legyen jellemző.
- A tudomására jutott pedagógiai információkat titokként kezelje, nevelési kérdésekben az érdeklődő szülőket tapintatosan irányítsa az óvodapedagógushoz.
- Rendelkezzen tudatos egészségvédő, egészségfejlesztő, balesetmegelőző szemlélettel.

6.2. Szervezeti és időkeretek

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében (06:00 - 18:00 óráig) óvónő foglalkozik a gyermekekkel.

Óvodánk öt gyermekcsoportja a mindenkori nevelési igényeknek megfelelően osztott és osztatlan életkorú. Nézetünk szerint ez kedvező feltételt teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a szociális érzéshez.

A gyermekek közösen vesznek részt a legtöbb tevékenységben, melynek megvannak a maga szabályai, a lehetőségekkel és korlátokkal együtt.

Gyermekeink egészséges fejlődéséhez a napirend szükséges, mely a gyermekek tempójához, igényeihez igazodik, így segítve a meghitt, nyugodt légkör megteremtését. E kereteken belül biztosítjuk a feltételeket a megfelelő- időtartamú és tartalommal megtöltött, megtervezett tevékenységformákhoz.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések, a kiszámíthatóság érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

Jó idő esetén a játék nagy részét a szabad levegőn élvezhetik a gyermekek.

A hetirendben a napirendhez hasonlóan vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra. A hetirendnek életkortól függően naponta biztosítani kell a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. Az óvodapedagógus minden nap mozgásfejlesztő játékot kezdeményez a résztvevők részképességeinek fejlesztésére törekedve.

A vegyes összetételű csoportok miatt meghatározott rendszerességgel a nagyoknak, saját korosztályukkal (más csoportbeliekkel) közös tevékenységeket szervezünk.

Az óvoda június 01.-től, augusztus 31.-ig, nyári életrend szerint működik. A nyári időszakban gyermekeinket a Nyári Napközis tábor fogadja. Az V. kerület óvodáival és a fenntartóval egyeztetve, kerül sor az óvoda nyári zárására.

Az óvodai programunk végrehajtásának része, hogy lehetőségekhez mérten, igény szerint gyermekeink évente 1 alkalommal 3- 5 napot töltenek erdei táborban.

6.3. Gyermekkép

A családokkal együttműködve, nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve, - a gyermekek spontán érését hangsúlyozva -, célunk, hogy a gyermekek önmagukhoz képest, a leghatékosabb fejlettséget éri el.

Nevelőmunkánk célja, hogy a gyermekeink személyisége az alábbi módon alakuljon, fejlődjön:

- világra nyitott, lelkileg egészséges személyiség, aki befogadó, elfogadó, (a kiemelt figyelmet igénylő társaival) türelmes, megértő, elutasítja a durvaságot;
- alkalmazkodik a különböző helyzetekhez,
- szívesen segít társainak, felnőtteknek,
- aktívan érdeklődő, szívesen tevékenykedő;
- testileg és lelkileg egészségesen fejlődik,
- választékosan beszéli anyanyelvünket, gondolatait világosan fejezi ki,
- mentálisan teherbíró,
- érzékeny a környezetre,
- szociálisan éretté válik iskolakezdésre

6.4. Óvodakép

Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal, minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, azokra támaszkodva megerősítjük őket, lehetőséget teremtve a sikerélményre.

Biztosítjuk az óvodás gyermekeket megillető különleges védelmet, a gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítését, az én tiszteletét, a másság elfogadását. Nevelésfilozófiánk közvetítésével fellépünk a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formája ellen. Kiemelten fontosnak tartjuk az esélyegyenlőséget, hogy gyermekeink egyéni képességeinek megfelelően megkapják a fejlődésükhöz szükséges segítséget. Az óvoda dolgozói a gyermekek ügyeiben, minden esetben méltányos és humánus döntések meghozatalára törekednek.

Különös gondot fordítunk a KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK érzelmi alapigényeinek biztosítására.

- Nevelőtestületünk előtérbe helyezi az egészséges életmód megalapozását, valamint az ezt szolgáló szokások és készségek kialakítását. Mindezen céljainkat a gyermekek játéktevékenységének prioritása mellett és által valósítjuk meg.
- Kevesebb szabály alkalmazásával oldottabbá, meghitté, kiegyensúlyozottá tesszük a légkört az egészséges fejlődés érdekében.
- Változatos óvodai tevékenységek megszervezésével, gyakorlásával juttatjuk el gyermekeinket testileg és szellemileg olyan optimális fejlettségi szintre, amelynek eredményeként környezetét aktívan alakító és környezetével harmóniában élő személyiséggé válnak.
- Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk.

7. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLJA

Pedagógiai programunk szellemiségének alapja az értékátadás, érték közvetítés. Kiemelt helyet kap a különbözőségek elfogadása, az együttműködés, a közösségépítés.

Intézményünk életét meghatározza a mai kor igényeihez való igazodás, továbbá a nemzeti és intézményi hagyományaink ápolása.

A pedagógiai program célja, hogy mindazokat az alapelveket érvényesítse, amelyek a gyermekek önérvényesítő törekvése mellett a gyermeki önkifejezésnek is teret adnak.

Intézményünk tevékenységének minden területén érvényesülnie kell

- a demokratikus szellemnek,
- az emberi jogokat elfogadó, arra ösztönző, humánus szemléletnek,
- a másság elfogadásának és tiszteletben tartásának,
- a nemzeti összetartozást, a hazaszeretetet erősítő gondolkodásmódnak.

Célunk, hogy a gyermekek képességeit, ismereteit olyan biztonságot adó szintre juttassuk, hogy az elsajátított tudást, kompetenciákat az iskolakezdetkor és a mindennapokban használni tudják.

8. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELADATAI

8.1 Az egészséges életmód alakítása

Átalakuló társadalmunkban megváltoztak a gazdasági-társadalmi viszonyok. Hazánkban is olyan betegségek pusztítanak, amelyek közvetlenül a helytelen emberi magatartásból fakadnak. A kockázati tényezők között a mozgásszegény életmód, az egészségtelen táplálkozás, a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer élvezet, testi épséget veszélyeztető balesetveszélyes magatartás) állnak az első helyen. A helyes egészségvédelmi szokásokat már a legfiatalabb kortól kezdve kell kialakítani.

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett óvodánk is felelősséggel tartozik. Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítők – egészségtudományi, egészségvédelmi szemléletének fejlesztésére volt és van szükség, másodsorban pedig a korszerű megelőzés, a prevenció a feladatunk, és nem utolsó sorban a példaadás.

Óvodánk épülete, udvara biztosítja a hatékony nevelőmunka feltételeit, felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését.

Az óvoda helyiségeinek bútorzata és berendezési tárgyai biztosítják a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet.

Csoportszobáink barátságosak, biztonságosan berendezettek, célszerű a helykihasználtságuk.

Tornatermünket minden csoport rendszeresen használja.

A kiszolgáló helyiségek (WC, mosdó, előtér, nevelői szoba) a lehetőségek figyelembevételével jól kialakítottak, használatuk rendje meghatározott.

Az intézmény felszereltsége, eszközzel való ellátottsága (tisztálkodási felszerelések, felnőttek munkavégzését segítő eszközök, nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök, speciális eszközök, egészség-, és munkavédelmi eszközök) biztosítják az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítását.

Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermekek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik segítségünket a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához. Ezért is nagyon fontos a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletváltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében fontos a lelki egészség védelme, elfogadó, befogadó környezet megteremtésével, a megfelelő szakemberekkel, megfelelő segítségadással. A biztonságos környezet megteremtésével segítjük elő az együttnevelés lehetőségét. A szervezeti keretek, a napirend pontos betartása a sérült gyerekek biztonságérzetét növelik.

Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a gyermekek egészséges táplálkozásának biztosítását *a fenntartó által*.

Étkeztető konyháinktól elvárjuk, hogy előnyben részesítse a zöldségeket és gyümölcsöket, illetve a tejtermékeket, és mellőze a magas cukortartalmú ételeket és italokat, valamint a magas só- és telített zsírsavtartalmú ételeket.

E mellett óvodánk a zöldség-gyümölcs, olajos magvak fogyasztását napi szinten preferálja. Kirándulásokon víz és gyümölcs fogyasztására biztosítunk lehetőséget. Az egészség hetünkön kiemelt napot szánunk az egészséges ételek kóstoltatására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megteremteni a feltételeket, hogy a gyermek testileg, lelkileg, szellemileg egyaránt harmonikusan fejlődhessen
- az egészséges fejlődéshez, lelki egészség feltételeinek megteremtése a legfontosabb
- célszerű szokás és szabályrendszer kialakítása, betartatása;
- a prevenció feltételeinek biztosítása (megelőzést szolgáló játékos tevékenységek);
- a gyermekek testápolási szokásainak kialakítása és figyelemmel kísérése;
- gyermekek érzékszerveinek védelme;

- a szülők figyelmének felhívása a gyermekek egészséges, praktikus, kényelmes öltözetére, az egészséges lábbeli fontosságára;
- modellnyújtás a családoknak, gyermekeknek az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában (gyümölcs és vitaminpótlás, az ételek tálalásának esztétikája, a nyugodt tempójú örömteli étkezés, a szűrt víz fontossága, folyadékpótlás);
- minél több tevékenység szabad levegőn való szervezése;
- zavartalan pihenőidő biztosítása (csend-nyugalom, alvós kedvencek, az egyes csoportok saját alvás szokásai);
- a gyermekek pihenési szokásainak, eltérő alvásigényeinek megismerése és tiszteletben tartása;
- mintaadás a szabadidő hasznos eltöltésére az óvodában biztosított programokkal – kirándulások, szüret, színház- és múzeumlátogatás, nyári táborozás;
- évente egyszer balatoni erdei óvoda szervezése elsősorban nagycsoportos óvodásaink részére.

A gyermekek megfelelő életritmusának, mentálhigiénés egészségének nyomon követése és kialakítása;

- kiegyensúlyozott, bátorító, elfogadó légkör biztosítása;
- érzelmi biztonság kielégítése;
- rugalmas napirend kialakítása;
- derűs légkör folyamatos biztosítása;
- differenciált bánásmód alkalmazása;
- a különbözőség elfogadtatása.

8.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a szocializáció biztosítása

Programunkban központi helyet foglal el az érzelmi nevelés, hiszen ez alapozza meg a személyiség szocializációját.

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos stabil biztonság vegye körül. Egyéni differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, mely minden gyermeket megillet.

Nagy hangsúlyt helyezünk az érzelmi intelligencia fejlesztésére, alakítjuk és erősítjük a gyermekekben az érzelmi beleélés és empátia képességét, az érzelmek felismerésének, kifejezésének formáit, a frusztrációtűrést.

Intézményünkben a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelünk. A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelését megfelelő szakemberek segítségével látjuk el.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

Napjainkban megváltozott a családok szerkezete, értékrendje. Ezért programunk kiemelt feladata a családokkal való sikeres együttműködés kialakítása, segítségük az értékek mentén történő nevelésben.

A szűkebb és tágabb környezet megismertetése, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A nemzeti identitástudat kialakítása a mindennapi tevékenységekben, a hagyományörzés által, a keresztény ünnepkörök és a nemzeti ünnepeink megünneplésével történik.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében el kell érünk, hogy a nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődjön az alkalmazkodó készség, akaraterő, az együttműködő készség, gazdagodjon érzelmi életük.

Fontos, hogy érezzék, ők is lehetnek valamiben kiemelkedően jók. A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában a pozitív érzelmi töltés domináljon.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ismerje meg és erősítse a gyermekek kötődési hálóját
- erősítse a gyermekekben a hagyományos család modell értékét
- segítse a szociális érzelmek kibontakozását
- biztosítsa az óvodás gyermekeket megillető különleges védelmet, a gyermek mindenek felett álló érdekét, az én tiszteletét, a másság elfogadását
- a gyermekcsoportot türelemre, toleranciára buzdítsa
- a családokkal együttműködve, nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve érje el, hogy a gyermekek kiteljesíthessék személyiségüket, szabadon kifejezhessék családjuk kulturális sajátosságait
- nevelje a gyermekeket egyéni különbözőségeket toleráló légkörben ésszerű korlátokkal, esélyt adva saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre
- fejlessze a szép iránti fogékonyságot, a művészi élmény befogadására való igényt és képességet

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- kialakul érzelmi biztonságuk, ragaszkodnak az óvodához, társaikhoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez: ezt szavakban, tettekben kimutatják;
- igényükké válik a helyes viselkedés, a szabályok betartása, erre társaikat is figyelmeztetik;
- képesek figyelmesen meghallgatni a társaikat és a felnőtteket;
- szívesen segítenek társaiknak és a felnőtteknek, kialakul együttműködési képességük;
- konfliktushelyzetben társaikkal próbálnak kompromisszumokat kötni, megoldást keresni;
- érdeklődnek társaik iránt;
- igényükké válik a közös tevékenységekben való részvétel;
- alapvető udvariassági formákat betartják, figyelmesek másokkal;
- elfogadják és tolerálják társaik másságát;
- többnyire tudják irányítani az ösztöneiket, érzelmeiket;
- kialakul a szeretet és a kötődés képessége;
- a mások iránti tisztelet és megbecsülés;
- élménybefogadás képessége;
- érzelmek kifejező képessége.

8.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A 3-7 éves korosztály értelmi fejlődésének alapvető sajátossága, hogy érzékszervein keresztül tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot.

A gyermek tevékenységének állandóságát érdeklődési vágya tartja fenn. A cselekvés a gyermekben kellemes érzést vált ki.

Az érzékszervi-mozgásos sémák tapasztalatai indítják el a tanulás folyamatát.

Az óvodában az ismeretszerzés folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A „tanulás” az életet végig kísérő folyamat, amely az óvodáskorban az egyik legjellemzőbb tevékenységen keresztül valósul meg: a gyermek játékában.

Értelmi képességeik ebben a folyamatban alakulnak, fejlődnek, a gyermekek egyéni fejlődésének tükrében. Az óvónők tudatos felkészüléssel követik, és szükség esetén segítik a folyamatot.

Óvodánk biztonságos, érzelem- és inergazdag környezete biztosíték a gyermeki érdeklődés, játékkedv, mozgásigény, utánzási vágy kielégítésére.

Az óvodai évek tevékenységein keresztül bővülnek ismeretei, tapasztalatai, alakulnak készségei, jártasságai.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a gyógypedagógussal konzultálva feltárjuk a pszichés- és egészségi állapotot, a kialakult készségeket és képességeket, a kognitív funkciókat.

A meglévő ismeretek feltárására törekszünk.

A fejlesztésnek magába kell foglalni a vizuális-, akusztikus-, taktilis- és mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a családdal együttműködve, a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon történjen, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei;
- építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, cselekvési vágyára, és érzelmi motiváltságára;
- a gyermek egyéni sajátosságait megismerve fejlessze értelmi képességeit;
- testi-, szellemi egészség egységének fejlesztése, megőrzése;
- a részképesség-zavaros gyermek felismerése, és kellő időben megfelelő szakemberhez irányítása;
- a tehetséges gyermek felismerése, és kiemelkedő képességének megfelelő tevékenység biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- egyre pontosabb, valóság-hű észlelés;
- figyelem összpontosításra való képesség;
- gazdag képzeleti működés;
- reprodukív emlékezet;
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás;
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés egyik alappillére a tartalmában gazdag óvodai élet, szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre. Az óvodai élet minden mozzanatának szerves része ez a nevelési terület.

A gyermek azokban a helyzetekben tud feszültség nélkül kommunikálni, ahol közvetlen, elfogadó, meghallgató, személyes kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények és cselekvések nyelvi kifejezésére. A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek.

A szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását segítik a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékban, a tevékenységeket kísérő beszélgetések és a kötetlen társalgások.

Az óvodai életben az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzete van:

spontán helyzetekben és tevékenységekben;

az irodalmi nevelés során;

az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben.

Lényeges a környezet példamutató helyes és szép beszéde, toleráns, empátikus, nevelői attitűdje. A helyes és szép beszéd előkészíti a gyermeket az irodalmi élmények befogadására, fejleszti esztétikai érzékét, valamint érzelmeit mélyíti.

Anyanyelvi nevelésünk legfontosabb eszköze a mese. Nyelvünk zeneisége, sajátos szókincese gazdagítja gyermekeink személyiségét.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű, illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavar miatt eltérően fejlődő gyermek fejlesztése az anyanyelvi fejlettség szintjéhez igazodik.

A pedagógus a gyógypedagógus és logopédus fejlesztési terve alapján végzi az anyanyelvi nevelést.

Az SNI gyermekek megismerési folyamatai eltérőek, előfordulhat, hogy tapasztalatuk kevesebb, szókincsük szegényesebb, kifejezőképességük kevésbé színes.

Ezek a fejlesztendő területek az ő esetükben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítsa az elfogadó csoportléggkört, mintaadással szabad és nyílt kommunikációra és metakommunikációs eszközök alkalmazására neveljen
- inspirálja, tartsa fenn a gyermekek beszédkedvét. Segítse elő a társakra való odafigyelést, egymás meghallgatását
- alakítson ki elfogadó csoportléggkört, mintaadás által is neveljen szabad, nyílt kommunikációra és metakommunikációra

- munkája során a pedagógus legyen képes nyílt és hiteles, példamutató, helyes és szép beszédre.
- a gyermekek beszédaktivitását megfelelő módszerekkel keltse fel, tartsa ébren, moderálja
- nyelvhasználata modell legyen mintaadásra, a szabad és nyílt kommunikációra
- a pedagógus nagyfokú gyermekszeretettel, szociális érzékenységgel, empátiás készségével legyen képes megteremteni a gyermeki kommunikációt ösztönző, kedvező feltételeket

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- olyan szókinccsel rendelkezzenek, amely lehetővé teszi számukra gondolataiknak érthető kifejezését;
- tudják végighallgatni és megérteni mások beszédét;
- legyenek nyitottak a beszélgetésre, vélemények, irodalmi értékek befogadására;
- beszédük választékos legyen.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG FORMÁI

9.1. Játék

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, egyben személyiségének legfőbb formálója. Óvodai programunkban ezért megkülönböztetett helyet foglal el.

A játék legyen olyan önként választott gyermeki tevékenység, amely a gyermek egyéni vágyainak, ötleteinek, személyiségének kibontakoztatását szolgálja. A kisgyerek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Felhívjuk a családok figyelmét a tv és a számítástechnikai eszközök pozitívumai mellett azok képzeletromboló, fejlődést gátló hatására.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyerekek beszédkedve. A beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. A gyerekek játék közben fölített kérdései és a továbbkérdezésre bátorító óvónői válaszok ösztönzik a beszédet, a gondolkodást.

A gyermekek élményeinek feldolgozását a dramatizálás is segíti. Általa jobban megismerik az őket körülvevő világot és változatos szerepeket gyakorolhatnak.

Az életszerű játékeszközök, a különféle szerepekre alkalmas ruhák és kellékek a gyermekek számára ismerős eseményeket és személyeket idéznek fel, utánozzák családtagjaikat és gyermektársaik viselkedését. A szituációs játék a teljes személyiség fejlesztéséhez járul hozzá.

A játékban a mozgásfejlesztés, testséma - fejlesztés, percepciófejlesztés, verbális fejlesztés, érzelmi-, szociális képességek, értelmi képességek fejlesztése egyaránt jelen van.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a játéktevékenység minden fajtája nagy jelentőséggel bír. Lehetőséget teremt a sokirányú tapasztalatszerzésre, a pozitív és negatív élmények kijátszására, növeli biztonságérzetüket, ezért számukra rendkívül fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő biztosítása.

Az ép gyermekek utánzása megfelelő mintát tud nyújtani, ezért törekedni kell, hogy minél hamarabb bevonjuk a sérült gyermekeket a társaikkal való közös játékba.

A gyermekcsoportot türelemre, toleranciára buzdítjuk, mert ezeknek a gyerekeknek alkalmazkodóképessége, szabálytudata elmaradott, kevesebb tapasztalatuk van a világról, a tevékenységekről, a szerepekről.

Mozgásukban akadályozottak lehetnek, ezért a játékeszközök és a hely megválasztása nagy körültekintést igényel. Lényeges, hogy a csoport tevékenységeiből lehetőség szerint, ne maradjanak ki. A pedagógus találjon megfelelő szerepet, eszközt az ilyen gyermekek bevonására. Tekintettel kell lenni a kommunikációs problémákra, szerepekből, szituációs játékokból ne maradjanak ki, képességeikhez igazodva jussanak sikerélményhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- teremtsen lehetőséget a sokirányú tapasztalatszerzésre, a pozitív és negatív élmények játékban történő megelevenítésére. Növelje biztonságérzetüket, amelyhez minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidőt biztosítson;
- segítse elő a változatos játéksituációk átélését, melynek során megismerhetik társaik reakcióit, ezeken keresztül pedig fejlődik önismeretük is;
- technikák, szabályok, lehetőségek megismertetése;
- segítő, megértő, védő, gondoskodó, bizalommal teli élettér kialakítása;
- lehetőségek felkínálása, alkotó kedvük kibontakoztatásához;
- a gyermekek aktuális érdeklődésének, játéktémájának felismerése, figyelemmel kísérése;
- a holtpontra jutott tevékenységek továbblendítése;
- a gyermekek meg nem oldott konfliktusainak feloldása;
- indirekt játékirányítás;
- inspiráló használati tárgyak bevonása a játék tevékenységekbe;
- naponta a lehető legtöbb idő biztosítása a szabad játék gyakorlására minden gyermek számára;

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- játékuak alkotó, kreatív, a szimbolikus játék domináns;
- képesek egy-egy játéktémát folyamatosan, több napon keresztül játszani;
- meséket, kitalált történeteket dramatizálnak, bábbal megjelenítenek;
- építményeket képesek létrehozni;
- élvezik a szabályjátékokat, és képesek a szabályok betartására;
- interakciójuk kulturált és érthető (beszédfigyelem);
- társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által támasztott viselkedési normák;
- bekapcsolódnak a közös játékba, vannak egyéni ötleteik, javaslataik, de képesek elfogadni másokét is;
- részt vesznek az ügyességi játékokban, merik kipróbálni magukat;
- képesek élményeik eljátszására.

9.2. Vers, mese

A mese és vers megtanítja a gyermeket az anyanyelv révén az emberi kapcsolatokra, elmélyíti az önismeretet, segít a világ megismerésében, mert mindig többről van szó benne, mint amennyit szavakkal kimondunk. Fontosnak tarjuk, hogy a mese már az óvodába lépés pillanatától kezdve minden nap jelen legyen. A mindennapi verselés, mesélés, mondókázás által érzelmi biztonságot nyújtunk, miközben fejlesztjük emlékezetüket, képzeletüket. Maradandó élményt adunk, amely fejleszti a gyermekek személyiségét. A mese és vers kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek meglévő szókincsét, életkori sajátosságait. A mese és vers kiválasztása rendkívül átgondolt és körültekintő munkát igényel. Minden esetben a gyermekek érdeklődése, fejlettsége a meghatározó.

Válogatásunk elsősorban a magyar népköltészet és népmese világából történik, amely kiegészül a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel, illetve a kortárs irodalom igényes alkotásaival.

A környezeti témakörökhöz, az aktualitásokhoz, napi tevékenységekhez kapcsolódó verssel, mesével serkentjük a megismerési folyamatot. Igényes anyagkiválasztással segítjük a gyermekek esztétikai-, érzelmi- és értelmi fejlődését, valamint az értékekhez való viszonyát, erkölcsi látásmód alakítását, megalapozását. A népmesék előadásakor figyelmet fordítunk a beszéd zenei elemeinek, népi motívumainak, kifejezéseinek érvényesítésére.

Nyelvünk sajátos szókincse, észjárása, zeneisége beépül gyermekeink személyiségébe. Törekszünk a fejből mesélés élményének biztosítására. Kialakítjuk a mesemondásnak a csoportra jellemző szokásait. Tudatosan fejlesztjük mese és vers által a gyermekek anyanyelvi kultúráját, szókincsét, az irodalom iránti szeretetét. Az alvás előtti mesék nyugtató hatásával biztosítjuk a gyermekek ellazulását.

A kötetlen verselésen, mesélésen kívül alkalmazunk más, a gyermekek által kedvelt előadásmódokat is, mint pl. a bábozást és dramatizálást. Az otthoni mesélés fontosságára és minőségére felhívjuk a szülők figyelmét.

A vegyes életkor számára az anyag folyamatosan bővül, ismétlődik különböző formákban. Ezáltal jobban rögzül, türelemre nevel. Óvodánkban színvonalas, irodalmi értékeket nyújtó színházlátogatások valósulnak meg. Mindig a minőségre törekszünk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek rövid ideig képesek koncentrálni, figyelme könnyen elterelhető. Az esetleges beszédzavar, fogyatékoság nehezítheti a mesék, versek előadását. A kommunikációs zavarok (gesztus, mimika, testbeszéd), a versek, mesék reprodukálását befolyásolhatják. Az állandó akadályozottság negatívan hat az érzelmekre, gátlásossá teheti a gyermeket. A pedagógus személyisége, bátorító attitűdje megfelelő segítség a gyermek fejlődésében. A figyelem tartósságát fokozatosan kell növelni, lehetőséget kell biztosítani a versek, mesék reprodukálására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az optimális körülmények megteremtése a mese- és vershallgatáshoz;
- bábozás és dramatizálás fontosságának szem előtt tartása, eszközök biztosítása;
- a szülők figyelmének felhívása a mesélés fontosságára;
- igényes anyagkiválasztás;
- mese- és vershallgatás szokásainak kialakítása;
- színházlátogatások szervezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen hallgassanak mondókákat, verset, mesét;
- az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává váljanak;
- kialakul a gyermekekben a könyv, a múzeum, a színház iránti igény;
- tudjanak történeteket kitalálni, elmondani, azt megjeleníteni;
- önállóan idézzenek fel ismert verseket, mondókákat.

9.3. Ének-zene, énekes játék

Az óvodában az ének-zene megszerettetése, a zenével való ismerkedés a mozgás és éneklés élményének nyújtása a legfontosabb cél. A zene a gyereket a képzelet világába repíti. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt.

Zenei nevelésünknek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben - egyéni érdeklődésük alapján. Ezek a zenei élmények serkentik a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát. A zenei nevelés elsősorban az érzelmre hat, de egyidejűleg az értelemre is. A zenei képességfejlesztés mellett fontos, hogy a gyermekeink örömmel, felszabadultan énekeljenek. Ezért megfelelő légkörrel biztosítjuk az érzelmi motiváltságot.

A dalok éneklése vagy meghallgatása fejleszti a gyerekek érzékenységet, fogékonyságát. Ezt a folyamatot a 3-4 éves gyerekeknél mondókákkal, ölbéli játékokkal kezdjük. Ennek során a gyerekek játék közben szerzik meg a zenei készségeket. Megtanulnak halkabban-hangosabban énekelni, mondókákat mondani, beszélni. Mozdulatokkal követik a zene lüktetését.

A zenehallgatás során a keresztény hagyományhoz kötődő alkalmi dalokkal, kórusművekkel ismertetjük meg a gyermekeket.

Gyermekeink elsősorban magyar népi gyerekdalokat és dalos játékokat játszanak.

A körjátékok közül az egyszerűbbtől folyamatosan a nehezebb szerepcserés játékok felé haladunk. A gyerekek kérdés-felelet játékokat játszanak, használják a népi ritmuseszközöket.

Az énekes játékok mozgásanyaga tartalmazza a néptánc egyszerűbb elemeit. A fokozatosság betartásával az egyszerű táncos lépésektől eljutunk a párcserés, összetettebb térformákig is. A közös tevékenység során felfedeztetjük velük a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét a közös éneklés örömeit.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében nagy tapintattal kezelendő, ha a mozgás nehezített, ha artikulációs problémák vannak jelen. Problémás lehet a ritmus és tempó érzékelése, visszaadása.

Jelentős feladat a zenei érdeklődés felkeltése, a fogékonyság kialakítása, az érzelmi élet gazdagítása zenehallgatással, a gyermek feszültségeinek oldása.

Lényeges a ritmusfejlesztés, elsősorban az egyszerű, egyenletes ritmus hangoztatása.

El kell érni, hogy az éneklés, énekes játék az érintett gyermekek számára is oldott hangulatot adjon, segítse a terápiát. A sérült gyermek is vegyen részt az énekes játékokban külső segítő segítségével (gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka).

Az óvodapedagógus feladatai:

- a zenei érdeklődés felkeltése és fenntartása;
- a zenei képességek és készségek fejlesztése utánpótlás és játékos gyakorlás útján;
- a gyermekek meglévő zenei kultúrájának és képességeinek megismerése;
- népi játékok, dalaink esztétikus előadásával, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása;
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek megéreztetése;
- a hagyományok megismertetése;
- a mozgás és a zene kapcsolatának megéreztetése;
- a Kodály- módszer alkalmazása;
- ismerkedés más kultúrák zenei anyagával;
- a szerényebb képességű gyermekek gátlásainak oldása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- szívesen és örömmel, gátlások nélkül énekeljenek;
- szeressék és igényeljék a zenét, éneket, énekes játékokat;
- ismerjék fel a halk-hangost, és tudjanak halkán és hangosan énekelni, beszélni;
- különböztessék meg az egyenletes lüktetést a dal ritmusától;
- tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni;
- megbeszélés, vagy egyéni ötlet alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudják kísérni;
- tudjanak zenére esztétikusan, összerendezetten mozogni.

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Óvodánkban mindennapos tevékenység a vizuális látásmód fejlesztése, az ábrázolás megszerettetése és a különböző technikák megmutatása. Az ábrázoló önkifejező tevékenység által elősegítjük a gyermekek képi, formai színeképzeteinek kialakulását, gazdagodását. A természet színeire, formáira rácsodálkozással, a művészi alkotások nézegetésével a szép iránti vonzódásukat alakítjuk.

A népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során a gyermekek személyiségét fejlesztjük.

A nemzeti szimbólumok megismertetésével gazdagodik ismeretük és vizuális látásmódjuk.

A gyermek mindennapi játékába az ábrázoló tevékenység minél több lehetőségét építjük be. A technikák gyakorlására, pontosítására a lehető legtöbb időt, alkalmat biztosítjuk. Így a gyermek elér arra a szintre, amikor művei kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, érzelmei megnyilvánulásait.

Hagyjuk, hogy a gyerek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. A tevékenység öröme a fontos.

Csak akkor segítünk, irányítunk, ha a gyermek elakad, ha szüksége van az instrukcióra. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy minden gyerek megalkothassa az ajánlott eszközökkel, anyagokkal az elképzeléseit.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ismeretei általában hiányosak, ez akadály lehet a fantáziának, kreativitásnak. A manuális problémák, a nem megfelelő vizuomotoros koordináció nehezítheti az ábrázoló tevékenységet, ez gyakori kudarcokhoz vezethet.

Lényeges a hiányos tapasztalatok pótlása, az alkotások reális, a fejlődést feltételező értékelése, az alkotókedv felkeltése.

Szakember által ajánlott speciális író-, és rajzeszközök, elegendő idő, eszköz és hely biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a kreativitás fejlesztése;
- vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak, és egyéni fejlettségnek megfelelően;
- a gyermekek figyelmének ráirányítása a környező valóság esztétikai szépségeire, valamint arra, hogyan lehet ábrázolni ezeket az élményeket;
- megfigyelőképességük, szín és forma érzékük, díszítő készségük, fejlesztése;
- képi-, plasztikai- konstruáló kifejezés fejlesztése;
- az ábrázolás feltételeinek megteremtése -hely, idő, méretben és minőségben megfelelő eszközök biztosításával;
- eszközök helyes és biztonságos használatának megtanítása;
- kézügyesség, rajzkészség fejlesztése különböző technikák megismertetésével;
- íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése (kézmozgás finomítása, helyes testtartás kialakítása, vizuális percepció fejlesztése);

- a gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése;
- a képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása;
- a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása
- a tehetségek bátorítására
- a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- meglátják a szépet;
- részt vesznek környezetük szebbé tételében;
- kialakul alkotó kreativitásuk;
- az ábrázoló alkotás szervesen beépül mindennapi tevékenységeik sorába;
- bátrak, ötletesek alkotómunkájukban;
- élményeik, elképzeléseik megjelenítésében többnyire magabiztosan használják a képi kifejezés eszközeit;
- témaválasztásuk változatos;
- eszközhasználatuk biztos, készségszinten működik;
- megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról.

9.5 Mozgás

A felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a mindennapos nagymozgás foglalkozásoknak, a gyermek mozgásfejlődésében.

A gyermekek mozgásfejlődésében a fejlődés három fázisának együttes meglétével kell számolnunk, kisebb mértékben jelen vannak a már meghaladott életkori jellemzők, domináns mértékűek az aktuális tulajdonságok, sajátosságok és kisebb-nagyobb mértékben megjelennek a már következő fejlődési szakasz jellegzetességei.

A gyermekek szervrendszereinek optimális fejlődéséhez megfelelő mozgásingerek, tartós, közepes intenzitású terhelések szükségesek (futó-és fogójátékok, egyéb sok-mozgásos játékok).

A motoros képességek adottságokra épülve, tevékenység közben, főként tervszerű gyakorlással fejlődnek és így válnak szerves részeivé a személyiség alakulásának.

A fejlesztés akkor eredményes, ha a lehetőségekhez képest egyénre szabott és kellő motiváltságon alapul. A motoros képességek rendszerét az óvodáskorban együtt fejlesztjük.

A motoros képességek a kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség) koordinációs képességek (egyensúlyérzék, téri tájékozódás, reagálási képesség) ízületi mozgékonyaságból tevődnek össze.

A rendszeres mozgással és testneveléssel a gyermekek egészségének megóvását, az egészséges életmódra nevelését kívánjuk kiegészíteni, hatékonyra tenni. A foglalkozásokat tornateremben vagy szabadban, megfelelő öltözetben, a lehetőségeket kihasználva szervezzük. A foglalkozások során figyelünk a higiénikus környezetre, a megfelelő levegőzésre. Lehetőséget biztosítunk a napi tevékenységek során, hogy a számukra fontos mozgásokat gyakorolhassák, ezáltal fejlődjenek pszichikus funkcióik és testi képességeik.

Elsősorban a természetes mozgásformákat gyakoroljuk. A nagymozgások mellett a finommotorika, a mozgáskoordináció fejlesztése fontos feladatunk. Így fejleszthetjük akarati tulajdonságaikat és az együttműködés készségét is.

A szervezett mozgásos foglalkozásokon játékos formában, mozgások kombinációit gyakorolhatják a gyermekek, és újabb tapasztalatok szerzésére nyílik lehetőségük.

A mozgásos játékok tervezésekor, szervezésekor a játékosság és fokozatosság elvét érvényesítjük. Mozgáskultúrájuk fejlesztésekor figyelembe vesszük egyéni képességeiket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében ez az óvodai tevékenység jelenti a legtöbb specifikumot, és leginkább ez igényli a sajátos megsegítést személyi és tárgyi vonatkozásban. A tevékenység szakmai segítséggel megvalósítható, a segítő szakember feladata, hogy az érintett gyermekre vonatkozóan a szükséges információkat megadja az óvodapedagógusnak. Fontos, hogy a mozgásos tevékenységek sikerélményt biztosítsanak, motiváló hatásúak legyenek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő mozgásingerek biztosítása;
- tervszerű, összehangolt gyakorlatok naponta történő alkalmazása;
- az izomcsoportok mindegyikének való megfelelő foglalkoztatása minden alkalommal;
- a gyermekek ösztönzése képességei kipróbálására;
- a feladatok megválasztásánál a sokrétű motoros képességfejlesztés, a változatos mozgástartalom és a gyermekek játékhoz való érzelmi kötődésének szem előtt tartása;
- a helyes testtartás kialakításának hangsúlyozása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban;
- tudjanak néhány mozgásos játékot (futó-, fogójáték) irányítás nélkül is játszani;
- tudjanak térben tájékozódni, ismerjék az irányokat;
- tudjanak társaikkal együtt mozogni;
- szem-, kéz-, láb mozgáskoordinációjuk legyen érett;
- megfelelő spontán dominancia jellemzi a gyermekeket.

9.6. Külső világ tevékeny megismerése

A környezet körülveszi az embert, aminek ő is alkotóeleme, amiben az élettere van, ahonnan életfeltételeit biztosítja. A környezet megismerése és védelme nem határolható be előre meghatározott tevékenységekre, időkeretekre. Állandóan jelenlévő tevékenységi forma, melyet óvodánkban kiemelt nevelési területként kezelünk.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés elősegíti, hogy a gyermekeket körülvevő szűkebb és a tágabb természeti-társadalmi környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek.

A gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását (rendezését, felszínes ismereteik elmélyítését, rögzítését, részben újakkal való gyarapítását) segítjük, fejlesztjük értelmi képességeiket (figyelmüket, megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat, kifejezőkészségüket, beszédüket, ítélőképességüket, az összefüggések meglátását).

Változatos tevékenységek során megalapozzuk pozitív viszonyuk kialakulását a természeti-, emberi-, tárgyi környezethez, a szülőföldhöz, néphagyományokhoz, helyi hagyományokhoz. A családi - szűkebb közösségből indulva, az óvodai közösségen keresztül haladunk a tágabb környezet (kerületünk, hazánk, más tájak) és az ott élő emberek megismerése felé.

Ezzel erősítve a közösséghez való tartozás élményét.

Célunk olyan környezetkultúra elősegítése, amely megnyilvánul életmódban, gondolkodásban, viselkedésben, és kiterjed a természetvédelemre is.

A környezet megismerésének óvodai feladatai részben a gyermekek otthoni, illetve óvodán kívüli tapasztalataira épülnek. Ezeket tudatosan felhasználjuk, beépítjük fejlesztési programunkba.

A környezet megismerése során a gyermekek által szerzett tapasztalatok, ismeretek matematikai jelentéssel is bírnak, azokat tevékenységeikben is alkalmazzák.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek tapasztalatai minőségileg eltérők lehetnek, ezért az okozati összefüggések megértését, a mennyiségi fogalmak kialakítását, a hasonlóságok különbözőségeik megérettetését tartjuk a legfontosabb feladatnak.

Fejleszteni kell a vizuális- taktilis észlelést, logikai készséget, a szám és mennyiség fogalmat.

A már megszerzett tapasztalat megerősítését sokféle cselekvéssel biztosítjuk.

9.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, e mellett segíti a feladattudat, illetve a helyes önbecsülést, önértékelés kialakulását. Ugyanakkor fejleszti a gyermekek mozgás- és kontaktusteremtő készségét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

A munka, bár a játékból gyökerezik, aktív, cselekvő, tapasztalásra épülő tevékenység. Végeredménye hasznos, szükséges, melyet a gyerekek tapasztalat útján fedeznek fel. Olyan fontos akarati tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, felelősségérzet, fegyelmezetttség. Erőfeszítésre késztet, pozitívan és sokoldalúan hat a motoros képesség fejlődésére.

A munkában a gyerekek sokszínű tapasztalatot szereznek a környezetről, az anyagok milyenségéről, az eszközök használatáról. Megérettetjük a gyerekekkel, a munka eredményéből fakadó siker örömét. Rámutatunk munkájuk hasznosságára.

A játékidőben és élethelyzetekben bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is, illetve vállalnak alkalom szerű munkákat is.

Az óvodánkba járó gyermekek óvodai életét végig kíséri az önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti, valamint a koordinációs, kooperációs készségét.

A naposi munka választható, de nem kötelező feladat óvodánkban. Minden gyermek egyéni képessége szerint vesz részt ezekben a tevékenységekben.

A naposság közösségi megbízatás, feladattudatot feltételez, összpontosítást igényel.

Az intézményünk osztatlan csoportjainak egyik előnye, hogy a kisebbek is igénylik és belső indíttatásból vállalnak feladatokat.

Az alkalomszerű munkák, megbízatások alapja is az önkéntesség. Ezek egyszeri, vagy ismétlődő tevékenységek óvónői segítséggel vagy egyedül (udvar- és teremrendezés, üzenetátadás, játékjavítás).

A csoporthagyományok ápolásához is kapcsolódhatnak munkák (ünnepi készülődés, díszítés, terem átrendezése, ajándékkészítés).

A növénygondozás feladatait, a növényápolásban való közreműködést óvónői irányítással végzik a gyerekek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nem maradhatnak ki a munka jellegű tevékenységekből. Önbecsülésüket erősíti, ha egyszerű feladatokkal megbízzuk őket, bátorítjuk a képességeiknek megfelelő feladatadással, és értékeljük munkájukat.

Elsődleges feladat a saját személyével kapcsolatos önkiszolgálás megtanulása, de lehetőség szerint adjunk részükre alkalmi megbízatást.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelitése;
- a munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése;
- munkamegosztásra nevelés;
- a munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újjal való bővítése;

- a munka eredményének megbecsülésére nevelés, konkrét, reális, saját magához mértén fejlesztő értékeléssel
- a gyerek célirányos fegyelmének, kötelezettség- vállalásának alakítása;
- a szerszámok használatának megismertetése;
- a munkavégzés pontos menetének, rész-mozzanatainak megtanítása;
- a munkához való pozitív viszony kialakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- munkájukban önállóságra törekszenek, önként is vállalnak feladatokat;
- felismerik saját képességeiket, határaikat;
- ismerik az eszközök használatának veszélyeit;
- egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő feladatokat végeznek;
- vannak saját, rendszeresen visszatérő feladataik;

- pontosan teljesítik megbízatásaikat;
- felismerik a segítségadás lehetőségeit;
- képesek az eszközök megóvására, és ügyelnek saját testi épségük megőrzésére;
- gondozzák, és óvják a környezetükben lévő növényeket.

9.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Nevelési koncepciónkból fakad, hogy programunk gyakorlatában a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg.

A gyermek, játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Ebben a folyamatban az óvónő a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti.

A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítetik a gyermeket, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul.

Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a 3-7 éves gyerekek ismeretei bővíthetők.

A gyermek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, fejlődéséhez, fejlesztéséhez érzelmi fogékonysága szolgál alapul.

A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett tevékenység-rendszerében jön létre. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempontot a gyerekek érdeklődése adja, illetve előzetes tapasztalataikra, ismereteikre építünk.

Komplex rendszereken, folyamatokon keresztül, életkori sajátosságaikhoz igazodva segítjük a világ megismerését. A tevékenységekbe ágyazott problémahelyzetek megteremtésével fejlesztjük alkotó-, és problémamegoldó gondolkodásukat. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak -matematikai, nyelvi, szociális, mozgás, művészi- fejlesztése, attitűdök erősítése.

Nevelési programunkat az egészséges életmódra nevelés szemléletében írtuk. A hagyományos tevékenységi formákat a „Zöld Óvoda” célkitűzései, illetve a projektrendszer szemlélete gazdagítja.

A családokkal való együttműködésnek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek változatos tevékenységeit megfigyelve ismerje meg az egyes gyerek személyiségfejlődésének és tanulási képességeinek alakulását.
- Használja ki a gyermek személyiségének megismerésére a drámajáték, a bábozás felszabadító, élményt nyújtó hatásrendszerét.
- Teremtsen lehetőséget a gyermekek családi- és társadalmi környezetből szerzett tapasztalatainak eljátszására is.
- Építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, cselekvési vágyára és érzelmi motiváltságára; egyéni sajátosságait megismerve fejlessze értelmi képességeit
- Mindig a megfelelő időben, megfelelő területen fejlessze a gyerekeket, figyelembe véve, hogy az egyes területeken alkalmazott fejlesztés kihat az összes többire is.
- A nevelési feladatok által gondoskodjon a testi- szellemi egészség egységének megteremtéséről, megőrzéséről.
- Teremtse meg annak a lehetőségét, hogy minden gyerek megalkothassa az ajánlott eszközökkel, anyagokkal az elképzeléseit.
- Ismerje fel a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és legyen képes segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Reálisan és szakszerűen elemezze és értékelje saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezelje, az egyéni megértést elősegítő módon reagáljon rájuk.
- Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó, szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta közreműködését is igényelje.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben;
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban;
- képesek társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre.

9.9. A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

Programunkban nyomon követhető az óvodás gyermek fejlődése, illetve a fejlődés jellemzői óvodáskor végére. Fontos tudnunk, hogy az óvodai nevelés folyamatában, egy-egy időszakban a gyermek személyiségét milyen fejlettségi szint jellemzi, fejlődése milyen ívű, s még milyen fejlődési utat kell megtennie, hogy óvodáskor végére elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ennek az ismeretében tervezhetjük meg az egyéni fejlesztés pedagógiailag optimális, hatékony stratégiáját.

Olyan eljárásokat, megfigyelési módszereket építünk nevelőmunkánkba, melyek a gyermekek mindennapi életének zavarása nélkül adnak alkalmat értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Ezek: megfigyelés, gyermekrajzok elemzése, játékos feladatmegoldások mozgással, manipulálással, verbálisan.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége. Az együtt dolgozó kollégák a csoportjukba járó gyermekek fejlődését, fejlődésének vonulatát folyamatosan figyelemmel kísérik.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Ennek dokumentálási módja nevelőtestületi konszenzus szerint történik.

Programunkban elsőrendű feladatunknak tekintjük a gyermeki személyiség egészében történő fejlesztését, ami alapvető tevékenységében, a játék; és lételeme, a mozgás keretében valósul meg.

E két területen nyílik megfelelő lehetőség olyan problémák feltárására is, melyek később tanulási nehézséget okozhatnak. Ezek megelőzésére óvodai életünket úgy szervezzük, hogy egyéni rásegítéssel, különféle formában változatos módon biztosítsuk a gyermekek cselekvő aktivitását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról korrekt módon tájékoztatja a szülőket.
- A gyermekek aktuális magatartását, cselekvéseit, feladatmegoldásukat, létrehozott alkotásaikat, a pozitívumok megerősítésével, előtérbe helyezésével, konkrétan értékeli. A sikeres megoldás, helyes viselkedés esetében, megerősítő elismerést, metakommunikációt alkalmaz, pl. mosoly, simogatás, odafordulás, stb.
- A gyermekek megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből származó információi birtokában határozza meg a fejlesztési feladatait, esetleges korábbi terveit módosítja.
- A gyermekek tevékenységeinek szervezésénél tudatosan alkalmazza a mikrocsoportos, egyéni és páros foglalkoztatási formákat, amelyek elősegítik a gyermekek önértékelésének alakulását.
- Megteremti a változatos játéksituációk lehetőségét, ezzel segítve a gyermek saját érzéseinek megélését, valamint, cselekvése hatásának, eredményeinek megítélését, illetve a társak reakcióinak megismerését.
- Az átlagtól valamilyen irányban eltérő fejlődést mutató gyermekek esetében célzott odafigyelést alkalmaz. Ezen esetekben a szülőkkel egyetértésben, a szakemberek útmutatásait figyelembe véve, mindenkor az adott gyermek fejlődéséhez igazítja nevelési eljárásait.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében el kell érnie, hogy a nevelés hatására a sérült kisgyermeknek is fejlődjön pozitív énképük, kompetenciaérzésük.

Mérési módszerek, eszközök	Személyi kompetencia	Ideje
<ul style="list-style-type: none"> ▪ megfigyelések csoportban, egyénileg ▪ fejlődési napló és fejlesztési terv 	<p>óvodapedagógus</p> <p>óvodapedagógus</p>	<p>folyamatosan</p> <p>minden nevelési év októberében, és visszamérés áprilisban</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Logopédiai vizsgáló módszer 	Logopédus	minden nevelési év szeptemberében/ korosztály: nagycsoportosok
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Difer teszt 	Gyógypedagógus	minden nevelési év szeptemberében, áprilisban visszamérés/ korosztály: nagycsoportosok
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iskolaérettségi vizsgálat 	Nevelési tanácsadó	minden nevelési év februárjában szükség szerint
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pszichológiai vizsgálat 	Intézmény pszichológusa	Szükség szerint
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szakértői vizsgálat 	Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	Szükség szerint

10. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, SPECIALITÁSUNK A ZÖLD ÓVODA

Óvodánk szellemiségében a „Zöld Óvoda” környezeti nevelés alapján működik.

A helyi célok, a természet és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján.

Óvodánk működtetése során nevelőtestületünk a környezetkímélő anyaghasználatra, a tudatos takarékosságra, a tudatos fogyasztói szokások kialakítására, energiatakarékosságra, szelektív hulladékgyűjtésre nagy hangsúlyt helyez.

Ez a szellemiség folyamatosan megjelenik tervezőmunkánkban, tevékenységeinkben, programjaink megszervezésében, természetvédelmi munkánkban, emberi és intézményi kapcsolatokban, beszerzésekben stb. A Zöld Óvoda cím folyamatos megújításához pályázatot nyújtunk be.

Az óvodapedagógus feladatai:

- érzelmi nyitás a környezet felé;
- az alapvető ok- oksági összefüggések felismertetése;
- társadalmi környezetükben való biztonságosabb eligazodás segítése;
- a gyerekek kultúrhygiénés szabályainak alakítása;
- természetvédelemre, környezetvédelemre nevelés;
- a környezetünkben élő gyakori növény és állatfajok megfigyeltetése, tanulmányozása;
- a környezet és élővilág közötti kapcsolatok összefüggésének felismertetése;
- természet ünnepeire (jeles napok) való odafigyelés, és ezzel kapcsolatos tevékenységek szervezése;
- társadalmi környezet megismertetése sétákkal, kirándulással;
- közvetlen élményszerzés biztosítása;
- az évszakok szépségeinek, hangulatainak, a természet változásainak megfigyeltetése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ismerjék az évszakokat, azok változásait, szépségeit;
- ismerjék környezetük élőlényeit (növény, állat, ember), tudjanak egy-egy jellemző tulajdonságot mondani róluk;
- a természet és a környezetvédelem tevékenységeiben szívesen vegyenek részt (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság, madáretetés, kirándulás, jeles napok stb.);
- ismerjék a közlekedési eszközöket és az alapvető szabályokat;
- hozzájuk közel álló társadalmi környezetükben kiigazodjanak;
- családtagjaikról, szüleik munkájáról legyenek ismereteik
- tudjanak irányítottan megfigyelni, összehasonlítani, különbséget, azonosságot tenni;
- állapítsanak meg mennyiségi eltéréseket (számlálással, csoportosítással, bontással, párosítással);
- térben jól tájékozódjanak;
- képesek méréssel, becsléssel megállapításokat végezni;
- alapvető matematikai fogalmakkal tisztában vannak.

11. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉVEL KAPCSOLATOS CÉLOK, FELADATOK

11.1. Célok

A nevelési programunk célkitűzései és a sajátos nevelési igény összhangjának kialakítására törekszünk, az elvárásokat a gyermekek fejlődésének üteméhez igazítva. A számukra megfelelő területeken fejlődést érjünk el, a problémás területek felzárkóztatására törekszünk. A hiányzó, vagy sérült funkció helyreállítása, újak kialakítása, a meglévő ép funkciók bevonásával. Fontos olyan minőségű és mennyiségű nevelési módszer alkalmazása, amely a gyermeket nem terheli túl, de fejlődését segíti.

Pedagógiai cél a nevelőtestület meglévő tudásának mélyítése, az ismeretek bővítése, ami majd segíti, hogy a rehabilitációs és rehabilitációs célú fejlesztő terápiák beépüljenek a nevelésbe.

*Az intézményünkben felvehető SNI gyermek típusát és számát
a 387/2011.(X.13.)B-L-Ö. határozatú alapító okirat határozza meg*

11.2. Feladatok

Az SNI gyermekek fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakvéleménye. Szervezett nevelési folyamat, amely sajátos időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé. A programunkban szereplő egyéni differenciálás módtól eltérő nagyobb mértékű differenciálást kiegészítő fejlesztő korrekciós pedagógiai eljárások alkalmazását kívánja.

A rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek akadályoztatottságának típusához igazodó, szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges. Feladat a hátrányok leküzdéséhez a megfelelő személyi és tárgyi feltétel megteremtése, az együttthaladás lehetőségének megteremtése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A pedagógiai program közvetítése során a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési igényének figyelembevétele;
- a sérülés- specifikus módszertani eljárások alkalmazása;
- egyéni fejlesztési terv készítése, gyógypedagógussal konzultálva;
- alkalmazkodás a gyermek eltérő viselkedéseihez, képességeihez;
- együttműködés a különböző szakemberekkel;
- együttműködés a családdal, és elfogadtatni a felnőtt közösséggel a gyermeket (munkatársak, szülők)
- fordítson gondot a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi alapigényeinek biztosítására, biztonságérzetük, szeretetérzetük, védettségük megteremtésére.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében érje el, hogy a nevelés hatására a különbözőképpen fejlődő kisgyermek énképe, kompetenciaérzése erősödjön.

11.3. Fejlesztés, differenciálás, tehetséggondozás

A fejlesztés célja, hogy azoknak a gyerekeknek biztosítson megfelelő fejlődési, vagy fejlesztési lehetőséget, akiknél bármilyen külső vagy belső oknál fogva megakadt, vagy nem kellő ütemű a pszichés illetve testi fejlődés.

A 3-6 éves kori fejlődési szakaszban megy végbe a különböző észlelési funkciók differenciálódása, egyre pontosabb és teljesebb működése, valamint az észlelési és motoros funkciók fokozatos összerendeződése, egésszé szerveződése.

Óvodánkban ezért rendkívül fontosnak tartjuk a prevenciót, az óvodába lépés pillanatától kezdve az iskolába lépésig. Mindig a megfelelő időben, megfelelő területen fejlesztjük a gyerekeket, figyelembe véve, hogy az egyes területeken alkalmazott fejlesztés kihat az összes többire is.

A megkésett fejlődésű, részképesség- gyengeséggel küzdő, szociális fejlődésükben lemaradást mutató gyerekek problémáinak felmérésére, feltárására igénybe vesszük fejlesztőpedagógusaink valamint Sindelar tanfolyamot végzett munkatársaink segítségét.

Ha olyan részképesség-zavart fedeznek fel, amit óvodán belül nem lehet sikeresen megoldani, megfelelő szakemberhez irányítjuk őket / Nevelési Tanácsadó fejlesztő pedagógusa, pszichológusa /

Óvodánkban három csoport vegyes életkorú gyerekekből áll. Óvodai szinten, az iskolába készülődő gyerekek számára, a csoportjukból kiemelve, az óvodai élet több területén közös foglalkozásokat szervezünk. A fejlesztő eljárások során alapvető követelmény, hogy a foglalkozások mindegyikén minél sokoldalúbb tapasztalat átélésére nyíljon mód, ezek együttes előfordulása eredményezi az integrált belső képet.

A mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a testséma, lateralitás, testdimenziók, térpercepció alakulását is. A mozgás fejlődésének szocializációs hatása is van.

Az iskoláskort megelőző intenzív, rájuk szabott foglalkoztatás hatására az intelligenciastruktúra várhatóan kiegyensúlyozottabb lesz, a bizonytalan képességek biztosabbá válhatnak.

Mindez elősegíti majd a jobb iskolai beválást, és a gyermekeket így sok iskolai kudarctól megóvhatjuk. Cél, hogy a képességeket, készségeket megerősítsük annak érdekében, hogy a gyerekek tanköteles koruk eléréséig pótolni tudják a különböző területeken jelentkező elmaradásaikat.

Differenciálás

A nevelési és oktatási folyamat olyan speciális tervezése, szervezése, megvalósítása, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátossággal rendelkező gyerekek párhuzamos, eltérő módon, testre szabott, speciális feladatokat végeznek.

A differenciálással az a célunk, hogy elősegítsük az egyes gyerekek sikeres tapasztalatszerzéseit. Mivel minden gyereknek mások- és mások a tanulási szükségletei és a már meglévő tapasztalatai, ezért a gyermek tanulási folyamatát úgy segítjük elő, hogy azt az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.

Az óvodás gyermek szükséglete, egyedisége, mássága a gyermekcsoportban megmutatkozik több területen is. Az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés alapját képező együttműködő óvoda-család kapcsolat már a beszoktatás ideje alatt jelentőssé válik (életkor, testi és pszichés jellemzők, szociokulturális háttér, tehetség jelei, zavar a fejlődésben, magatartás, és viselkedésproblémák stb.)

A differenciált fejlesztőmunka az óvodapedagógustól sokféle, többszintű megoldásokban való gondolkodást kíván.

- A gyermekek tevékenységeinek szervezésénél, alkalmazza tudatosan a mikrocsoportos, egyéni és páros foglalkoztatási formákat, amelyek elősegítik a gyermekek önértékelésének alakulását.
- A differenciálással segítse elő az egyes gyerekek sikeres tapasztalatszerzéseit.
- A differenciált fejlesztő munkában sokféle, többszintű megoldásban gondolkodjon. Olyan nevelési módszert alkalmazzon, amely a gyermeket nem terheli túl, de fejlődésüket segíti.

Tehetséggondozás

A különleges tehetség megnyilvánulhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban, vagy átlagon felüli intellektusban. Minden esetben szükség van a gyermek támogatására, ösztönzésére, amely a továbbfejlesztést segíti. Ha a pedagógus felismeri a kiemelkedő tehetséget, a jó fejlődés érdekében egész magatartásával és pszichikai odafordulással kezdettől fogva késznek kell mutatkozni a gyermek különleges fejlődési szükségleteinek kielégítésére. Kiemelkedő képességű, tehetséges gyerekek esetében felhívjuk a szülők figyelmét a gyermek képességére. A gyermekben tudatosítjuk tehetségét.

Óvodánkban több lehetőség is kínálkozik a kiemelkedő tehetségű gyerekek fejlesztésére. Számos tevékenységet kínálunk számukra matematikai, művészeti, mozgásos területeken. A gyerekek számára biztosított különfoglalkozások is ezt a célt szolgálják. Javasoljuk ezen gyermekek részvételét.

12. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az EU elkötelezett, hogy a tagállamokban minden 3 éves és a kötelező iskoláztatás kor közötti gyermek hozzáférjen a koragyermekkorai napközbeni ellátást biztosító szolgáltatásokhoz.

A mennyiségi mutatók mellett fontos az óvodai nevelésünk minősége is, továbbá alapelvünk, hogy a magas minőségű szolgáltatásokhoz való hozzáférés nem lehet jövedelemfüggő.

Az Nkt. 2015. szeptember 1-ei bevezetéssel állapította meg a hároméves kortól kötelező óvodai nevelést.

A gyermek személyiségét teljes elfogadás és tisztelet illeti meg társadalmunkban. Az óvodai nevelésünk sajátos eszközszerével óvjuk a gyermeket minden olyan hatástól, mely személyisége fejlődésére negatívan hat. Befogadó környezetet teremtünk számukra, ahol átélhetik, tapasztalhatják egyediségük értékét, a környezetükből áradó szeretetet és biztonságot. Biztosítjuk a gyermekek számára az egyenlő esélyeket az óvodába lépéskor. Alapvető elvünk, hogy az óvodai nevelés keretein belül azonos színvonalú szolgáltatásokhoz azonos esélyekkel juthasson hozzá minden gyermek. Ezt az óvodai csoportok kialakításánál is figyelembe vesszük.

Az óvodában semmiféle szegregációt, megkülönböztetést nem élhet át a gyermek. Egyéni szükségletüknek, fejlettségüknek megfelelően részesülnek fejlesztésben és óvodai szolgáltatásokban egyaránt.

Biztosítjuk a hároméves korban történő óvodába lépést, szorosan együttműködve a családdal, fenntartóval, szociális ellátó rendszerrel, az ott dolgozó munkatársakkal, védőnővel. Fontos számunkra a családok minél teljesebb megismerése, hogy a gyermekek érdekében történő együttműködés során a szülők nevelési elképzeléseit, gyermekneveléssel kapcsolatos céljait támogatni, nehézségeit szükség esetén korrigálni tudjuk.

Feladataink:

- A hároméves korú gyermekek óvodába kerülésének támogatása
- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szegregált módon történő óvodai csoportba helyezésének kizárása
- A gyermekek fejlődésének folyamatos nyomonkövetése, regisztrálása, szakszerű, magas színvonalú nevelésük, fejlesztésük biztosítása
- Együttműködés a szülőkkel a gyermekek egészséges fejlődésének, személyiségük kibontakoztatásának érdekében
- Együttműködés a gyermekek fejlesztésében résztvevő szakemberekkel (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, gyógy-testnevelő)
- Együttműködés az óvodai munkatársakkal a gyermekek célirányos, hatékony fejlesztése érdekében (fejlesztő pedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka). Az adott helyzetnek megfelelő módszerek és preventív eljárások közös kialakítása, ezek támogatására hospitálások, esetmegbeszélések szervezése
- Az óvodai hiányzások minimalizálása

- *A valamilyen területen hátrányokkal küzdő gyermekek nevelésének kiemelt területei:* egészséges életmódra nevelés, szociális képességek fejlesztése, kommunikáció, anyanyelvi fejlesztés, érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés
- A gyermekek egyénileg differenciált képességfejlesztését változatos módszerekkel, eszközökkel egyénileg, és kiscsoportos foglalkoztatás keretében is szorgalmazzuk
- Kiemelten élünk a játék, ezen belül a drámajáték, bábozás, a tánc és mozgás személyiségfejlesztő, örömteli élményt nyújtó hatásrendszerével

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása „a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló 1997. évi XXXI. törvény szerint történik.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül **egy** fennáll:

- mindkét szülő legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- szülők bármelyikének alacsony foglalkoztatottsága,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve szegregátumban él.

Halmozottan hátrányos helyzetű a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, aki esetében az előzőekben meghatározott körülmények közül **legalább kettő fennáll**.

Feladataink

- A gyermek szociokulturális körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos nyomon követése,
- A gyermek személyiségének megismerése, képességei kibontakoztatását gátló okok felkutatása,
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, a gyermek fejlesztése érdekében partneri kapcsolat kialakítása,
- Együttműködés a szociális ellátó rendszerrel, segítő munkatársakkal, szervezetekkel (védőnő, szociális gondozó, családsegítő munkatárs, jegyző),

- Együttműködés a gyermekek fejlesztésében résztvevő külső szakemberekkel (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztő pedagógus).

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentációt készítenek az óvodapedagógusok, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés konkrét feladatait.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma:

- a gyermek anamnézise, igény szerint
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyelések,
- a gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, az elért eredmény,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógusnak a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatai,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításai,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések.

Szociálisan hátrányos helyzet enyhítésére tett intézkedéseink

- rendszeres konzultáció a fejlesztő pedagógussal, gyermekvédelmi megbízottal
- a gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése, ösztönzése,
- változatos gyermeki tevékenységek, programok biztosítása, pozitív érzelmi viszony kialakítása a környezet iránt,
- a társas kapcsolatok erősítése, gazdagítása elsősorban a játékban,
- a gyermekek egészségügyi állapotának fokozott figyelemmel kísérése, szükség esetén a védőnő segítségének kérése,
- szülők számára szervezett nyílt programokkal a kapcsolat erősítése, gyermekük óvodai életének bemutatása pl. Egészség hét,
- a gyermekek egészséges életmódjának megalapozása, a tevékenységek sokszínű felkínálásával pozitív tapasztalatok nyújtása, énképük, kompetencia érzésük gazdagítása,

- a gyermekek iskolába lépésének segítése, a szülők megismertetése a választható iskolákkal, folyamatos kapcsolattartás az iskolai gyermekvédelmi felelőssel, tanítókkal, az iskola élet bemutatása kötetlen gyermekprogramokon pl. iskolanyitogató
- a szülők anyagi terheinek csökkentése önkormányzati és alapítványi támogatással, pl. erdei óvoda, úszás... stb.
- a szülői közösség tapintatos segítségnyújtása a rászorulóknak, pl. mesekönyvek, játékok, ruhák...stb. felajánlása.

13. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI

JELES „ZÖLD NAPOK”

*„Az ünnep nem attól válik igazán ünneppé, mert a naptárban piros betűvel szerepel.
Belül is érezni kell valamit!
Az érzések, az érzelmek a fontosak, s az a jóleső melegség, ami az ünnepkészülődés közben eltölt bennünket!
S az a jó hangulat, ami szépen, lassan remélhetőleg mindannyiunkra rátelepül.”
(Devecseri László)*

Ünnepeink, hagyományink megtartása teszi színesebbé a hétköznapjainkat, illetve meghittebbé, családiasabbá az óvodai életet. Az értékek közvetítése mellett, erősíti a kisebb, nagyobb közösségek összetartó erejét, kohézióját. Ezekre az alkalmakra való készülődés teszi kiemeltté, fontossá ezeket a jeles napokat.

A gyermekekhez közelálló ünnepek hangsúlyozottan szerepelnek:

Mikulásvárás

- gyermekeknek alkalomszerű élménynyújtás, dekorációk

Karácsony

- az előkészületekre helyezük a hangsúlyt
- adventi koszorú készítése, ajtó-, ablakdíszek
- mézes-sütemény, ajándékkészítés

Farsang

- versenyjátékok, jelmezek, zene

Húsvét

- tojásfestés tojásokból különböző alkotások
- ablakdíszek, dekorációk, locsolkodás

Alkalmi készülődések

Anyák napja

- anyukákkal közös játék, köszöntés, ajándék, virág

Születés, névnap

- figyelmességek, ünneplés a csoportszokásoknak megfelelően

Iskolalátogatás

- tavasszal a nagycsoportosok egy iskolai tanítási órán vesznek részt

Évzáró

- az iskolát kezdő gyerekek búcsúztatása

Gyermeknap

- gyermeknapi vidám játékok

A „Zöld Óvoda” jeles napjai:

- 04. Állatok Napja
- 03. 22. Víz Világnapja
- 04. 22. Föld Napja
- 05. 10. Madarak és Fák Napja

A Nemzeti Ünnepeink:

- 1956 Forradalom
- 1848 Forradalom és Szabadságharc

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek részvétele az ünnepek ápolásában fontos feladat, hogy ne érezzék magukat kirekesztve, együtt vegyenek részt társaikkal az ünnepkörökhöz kapcsolódó rendezvényeken, ünnepi készülődésben.

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Család-óvoda

A legszorosabb és mindennapos kapcsolattartás elsősorban a szülőkkel valósul meg. Fontosnak tartjuk kielégíteni a szülők azon jogos igényét, hogy gyermekük óvodában tanúsított viselkedéséről rendszeres tájékoztatást és visszajelzéseket kapjon.

Az óvodapedagógus figyelembe kell, hogy vegye a családok sajátosságait, szokásait, és az együttműködés során érvényesítenie kell az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Szülői értekezleteken: a csoport egészére vonatkozó kérdéseket és aktuális témákat vitathatnak meg.

Építve tapasztalatainkra és eredményeinkre a megszokottnál gazdagabb együttműködésre törekszünk a családokkal. Arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatba lépő családok a beiratkozás pillanatától segítséget kapjanak óvodapedagógusainktól. A nyílt és bizalmon alapuló kommunikáció kiépítése időigényes feladat. Fontos, hogy a pedagógusok kezdettől fogva rendszeresen beszéljenek a családokkal. A családokkal való kommunikálás széles lehetőségeit igénybe vesszük (szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt napok, közös programok, faliújság).

Óvoda-bölcsőde

A Balaton utcai bölcsődével való kapcsolattartás fontos, mert közvetlenül szomszédos intézmények vagyunk azonos házszám alatt. Udvarunkat megosztva használjuk, ezért technikai és szervezési összehangolásra is szükségünk van. Azonban fontosabb kapcsolattartásunk azon gyakorlati része, melyben az együttgondolkodás, együttnevelés dominál.

A bölcsődéből intézményünkbe érkező gyermekek fejlődéséről, szokásairól részletes tájékoztatást kérhetünk.

A gondozónők pedig figyelemmel kísérhetik a gyermekek óvodai fejlődését.

Az egy bölcsődei csoportból érkező gyermekeket igyekszünk egy óvodai csoportban elhelyezni.

Óvoda-fenntartó

Fontos kérdés számunkra, hogy mit és hogyan közvetítünk tevékenységünkről az óvodahasználók és a közvélemény felé. Legalább ilyen fontos számunkra annak ismerete, hogy mit várnak el tőlünk, milyen társadalmi igényeknek kell megfelelnünk.

Nézeteink szerint óvodánk akkor végezheti hatékonyan munkáját, ha arculata, stílusa, működő külső- és belső kapcsolatrendszere van.

A fenntartónkkal való kapcsolattartást meghatározó céljainkat mindig egymásnak megfeleltetve jelöljük ki, szem előtt tartva a fenntartó hosszú távú céljait intézményünkkel kapcsolatban.

Folyamatos, szinte napi kapcsolatban állunk. Az intézmény pedagógiai munkáját ismerik, elismerik.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti szakmai kapcsolat

Folyamatos emberi és szakmai kapcsolatot ápolunk kerületünk testvérvárosa Rahó, magyar óvodájának pedagógusaival, a helyi magyar közösség tagjaival. A kölcsönös megismerésen túl, általuk gazdagodunk nemzeti „kincsekkel”, értékekkel. Módszertani tárházukat látogatásaik során bemutató foglalkozásokkal, szakmai megbeszélésekkel gazdagítjuk. A családok felajánlásaival tárgyi feltételeiket bővítjük. A kollégák, a gyermekek, és a családok körében érzékenyítjük a nemzeti összetartozás jelentőségét.

Óvoda-iskola

Óvodánkban iskolahívogató programokkal várjuk az érdeklődőket.

Novemberben szülői fórumot tartunk az általános iskolák részvételével. Év közben közös programokon veszünk részt az iskolákkal / rajzpályázatok, sportversenyek, ünnepi alkalmak.

Óvoda-pedagógiai szakszolgálat intézményei

Nevelőmunkánkban egyre nagyobb hangsúly helyeződik az óvodai nevelést segítő intézményekkel történő együttműködésre.

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat V. Kerületi Tagintézménye szakemberei (pszichológusa, fejlesztő pedagógusa) rendszeresen látogatják óvodánkat.

A kerület logopédusa heti 2 alkalommal segíti az óvodában a beszédhibákkal küszködő gyermekeinket.

Belvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé gyermekvédelmi jelzőrendszert működtetünk.

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 2.számú Szakértői Bizottsági Tagintézményével rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a jogszabályi előírásnak megfelelően.

Az óvodapedagógusok beillesztik az SNI-s gyermekek óvodai mindennapjaiba azokat a fejlesztő eljárásokat, melyeket a megbeszélések során a gyógypedagógusok javasolnak. Több (a gyermekkel foglalkozó) szakember együttes konzultációjára is lehetőséget teremtünk legalább félévente.

Szakmai fejlődésünket meghatározó kapcsolataink:

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat V. Kerületi Tagintézménye
- Pedagógiai Oktatási Központ
- Más pedagógiai intézmények (óvodák, iskolák)

Intézményünk szolgáltató tevékenységet végez. Ezért fontos a partnerek ismerete.

A teljes munkatársi kör bevonásával sor került a belső és külső partneri kör meghatározására.

Partnereinket többféleképpen csoportosítottuk. A minőségbiztosítás

bevezetésével is más értelmet kaptak kapcsolataink. E szerint közvetett és közvetlen partnereket határoztunk meg.

Partnerlista

Közvetlen	Közvetett
<ul style="list-style-type: none"> • gyermek • szülő • fenntartó • iskola • bölcsőde • logopédus • külső szolgáltatók • Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat • Belvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 	<ul style="list-style-type: none"> • POK • ANTSZ • gyermek-étkeztető vállalat • társintézmények • kerületi óvodák, • kerületen kívüli óvodák

A gyermekek nyaraltatása egészségmegőrző és környezetvédelemre nevelő hatása felbecsülhetetlen. Minden évben részesülnek ebben az örömben, hiszen szülői befizetésből, önkormányzati támogatásból, pályázati és alapítványi forrásból is hozzájárulunk a megvalósításához.

Elkészült a partnerazonosításunk és a partner- kommunikációs táblánk, melyen a kapcsolattartó személyek szerepelnek. Ezt évente felülvizsgáljuk, frissítjük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Betartva a jogi- és etikai normákat, legyen képes használni a modern infokommunikációs eszközöket a kollégákkal, pedagógiai partnerekkel való kapcsolattartásban.
- Saját igénye és lehetőségei szerint használja a modern információfeldolgozási eszközöket.
- Olyan fejlett kommunikációs képességgel rendelkezzen, amely lehetővé teszi a szülővel, partnerekkel való együttműködést.

15. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A programot véleményezte: A Balaton Óvoda Nevelőközössége
Dátum: 2018.08.31.

Egyetértését kinyilvánította: SZMK képviselője:
A módosított programot a www.balatonovi.hu honlapon nyilvánosságra hoztuk.

Dátum: 2018.08.31.

Elfogadta: Nevelőtestület 100%-os többséggel. (Jegyzőkönyv mellékelve)

Dátum: 2015.11.20.

Jóváhagyta:

Dátum:

Tájékoztatásul megkapják:

- Fenntartó
- Szülői szervezet
- Nevelőtestület

Dátum: 2018.08.31.

Publikálás formája: A/4 –es lap

Spirálozva

Irattári száma: 556/2018

.....
Nagy Judit óvodavezető

16. ÉRVÉNYESSÉGI ZÁRADÉK

Hatályba lépésének ideje: 2018.09.01.

Érvényessége: Határozatlan ideig szól

A programot módosító indokok:

- szervezeti átalakítás
- a nevelőtestület a program módosításáról dönt
- törvény- módosítás

Pedagógiai programunk az érdeklődők számára az irodában található és állandóan megtekinthető.

17.IRODALOMJEGYZÉK

- Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Forrai Katalin: Ének az óvodában Tankönyvkiadó,1974
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában Editio Musica, 1982
- Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban OKKER, 1999
- Dr.Fejes Erzsébet-Kanczler Gyuláné dr. A természet ünnepei Kincs Könyvkiadó,1999
- Zöld Óvodák Kritériumrendszere 2006
- Nyitrai Németh Ibolya: Zöld jeles napok Nemzeti kulturális Alapprogram, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, 2005.
- Pappné Gazdag Zsuzsanna : Gyógyító testnevelés sorozat
- Gergely Ildikó.: Mit?Miért? Hogyan?